

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Poznaniu

LPO.410.020.01.2017
P/17/049

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Poznaniu
ul. Dożynkowa 9H, 61-662 Poznań
T +48 61 655 62 00, F +48 61 655 62 01
lpo@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/17/049 – Lokalne formy ochrony przyrody
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
Kontroler	Jan Kołtun doradca prawny, upoważnienie do kontroli nr LPO.410.020.01.2017 z dnia 18.07. 2017 r. (dowód: akta kontroli, str. 1)
Jednostka kontrolowana	Urząd Miejski w Śremie ul. Plac 20 Października 1,63-100 Śrem (dalej: Urząd lub Gmina).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Adam Lewandowski Burmistrz Śremu, (dalej Burmistrz). (dowód: akta kontroli, str.2)

II. Ocena kontrolowanej działalności¹

Ocena ogólna

Uzasadnienie
oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania Gminy w zakresie ochrony lokalnych form ochrony przyrody. Podejmowana działalność, mająca na celu utrzymanie na swoim terenie pomników przyrody, użytków ekologicznych i Zespołu Przyrodniczo - Krajobrazowego „Łęgi Mechlińskie” był prawidłowa i skuteczna.

Współpraca komórek organizacyjnych Urzędu odpowiedzialnych za planowanie przestrzenne, gospodarkę nieruchomościami oraz ochronę środowiska i przyrody, skutkowałą opracowaniem spójnych dokumentów strategicznych Gminy. Dokumenty te uwzględniały także zagadnienia lokalnych form ochrony przyrody. Prawidłowo prowadzono przeglądy, kontrolę pomników przyrody i użytków ekologicznych, ich oznakowane oraz wykonywanie zabiegów pielęgnacyjnych, a także działalność informacyjno-edukacyjną dotyczącą ochrony przyrody.

NIK także pozytywnie ocenia zapewnianie w budżecie Gminy środków na działania dotyczące ochrony przyrody. Wydatkowanie tych środków było zgodne z obowiązującymi regulacjami prawnymi oraz przyniosło zakładane efekty.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje trzystopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Opis stanu
faktycznego

1. Prawne, organizacyjne i finansowe warunki dla ochrony lokalnych form ochrony przyrody

Na terenie Gminy występuje łącznie 66 lokalnych form ochrony przyrody ustanowionych różnymi aktami prawnymi, w tym: jeden Zespół Przyrodniczo - Krajobrazowy „Łęgi Mechlińskie”², 14 użytków ekologicznych³ oraz 51 pomników przyrody⁴.

Zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym Urzędu, realizacja zadań Gminy w zakresie ochrony przyrody, w szczególności ustanawiania i utrzymywania form ochrony przyrody oraz współpraca z innymi organami przy tworzeniu i utrzymywaniu form ochrony przyrody, należy do zadań Zespołu Ochrony Środowiska Pionu Gospodarowania Przestrzenią i Środowiskiem. Zadania te realizowane są przez inspektora ds. ochrony środowiska, jako osobę odpowiedzialną za kwestie związane z lokalnymi formami ochrony przyrody, poprzez wyszukiwanie obiektów do ochrony, popularyzowanie i wykonywanie ochrony takich obiektów.

(dowód: akta kontroli, str.225-227 i 301-318)

² Akt prawny ustanawiający:

Uchwała Nr 434/XXXVIII/01 Rady Miejskiej w Śremie z dnia 26 października 2001 r. w sprawie uznania obiektu przyrodniczego za zespół przyrodniczo-krajobrazowy (Dz. Urz. Woj. Wielk. Nr 140, poz. 2816), zmieniona uchwałą Nr 298/XL/05 Rady Miejskiej w Śremie z dnia 28 czerwca 2005 r. zmieniającą uchwałę w sprawie uznania obiektu przyrodniczego za zespół przyrodniczo-krajobrazowy (Dz. Urz. Woj. Wielk. z 2005 r. Nr 120, poz. 3264); tekst jednolity: obwieszczenie Rady Miejskiej w Śremie z dnia 28 lutego 2012 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu uchwały w sprawie uznania obiektu przyrodniczego za zespół przyrodniczo-krajobrazowy (Dz. Urz. Woj. Wielk. z 2012 r. poz. 1452)

³ Uchwała Nr 433/XXXVIII/01 Rady Miejskiej w Śremie z dnia 26 października 2001 r. w sprawie uznania obiektów przyrodniczych za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Wielk. z 2001 r. Nr 140, poz. 2815), zmieniona uchwałą Nr 219/XXV/08 Rady Miejskiej w Śremie z dnia 26 czerwca 2008 r. zmieniającą uchwałę w sprawie uznania obiektów przyrodniczych za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Wielk. z 2008 r. Nr 136, poz. 2494); tekst jednolity:

obwieszczenie Rady Miejskiej w Śremie z dnia 28 lutego 2012 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu uchwały w sprawie uznania obiektów przyrodniczych za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Wielk. z 2012 r. , poz. 1441); Uchwała Nr 220/XXV/08 Rady Miejskiej w Śremie z dnia 26 czerwca 2008 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego w Łęgu.

⁴ Uchwała Nr 42/XLV/93 Rady Miasta i Gminy w Śremie z dnia 3 sierpnia 1993 r.

Uchwała Nr 57/VI/2015 Rady Miejskiej w Śremie z dnia 26 marca 2015 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody
Decyzja Wojewody Poznańskiego znak: RZLiS 7146-15/82 z dnia 30 grudnia 1982 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody. (Dz.Urz.Woj.Poz. z 1984, Nr 2,poz.19)

Uchwała nr. 42/XLV/93 Rady Miejskiej w Śremie z dnia 3 sierpnia 1993 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody.

Uchwała Nr 57/VI/2015 Rady Miejskiej w Śremie z dnia 26 marca 2015 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody

Decyzja Wojewody Poznańskiego znak: RZLiS 7146-16/82 z dnia 30 grudnia 1982r. w sprawie uznania za pomnik przyrody. (Dz.Urz.Woj.Poz. z 1984, Nr 2,poz.19)

Uchwała nr. 42/XLV/93 Rady Miejskiej w Śremie z dnia 3 sierpnia 1993 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody.

Rozporządzenie Nr. 3/91 Wojewody Poznańskiego z dnia 22 marca 1991 r w sprawie uznania za pomniki przyrody. (Dz. Urz. Woj. Wielk. Nr 6. Poznań , dnia 25 kwietnia 1991r.)

Decyzja Wojewody Poznańskiego znak: RZLiS 7146- 51/80 z dnia 18 listopada1980 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody.

Rozporządzenie Nr. 3/91 Wojewody Poznańskiego z dnia 22 marca 1991 r w sprawie uznania za pomniki przyrody. (Dz. Urz. Woj. Wielk. Nr 6 Poznań , dnia 25 kwietnia 1991 r.).

Decyzja Wojewody Poznańskiego znak: RZLiS 7146- 24/84 z dnia 12 czerwca 1984 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody. (Dz. Urz.Woj. Poz. z 1985, Nr 5, poz.70)

Decyzja Wojewody Poznańskiego znak: RZLiS 7146- 23/81 z dnia 30 marca 1981 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody.

(Dz.Urz.Woj.Pozn. z 1984, Nr 2,poz.19)

Rozporządzenie nr 8/00 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 12 września 2000 r., w sprawie uznania za pomniki przyrody i uchylenia ochrony nad niektórymi tworamii przyrody.

Decyzja Wojewody Poznańskiego znak: RZLiS 7146- 14/82 z dnia 30 grudnia 1982 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody

(Dz.Urz.Woj.Pozn. z 1984 Nr 2 poz.19)

Uchwała nr 244/XXIX/08 Rady Miejskiej w Śremie z dnia 30 października 2008 r, w sprawie ustanowienia pomnika przyrody.

Rozporządzenie nr 8/00 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 12 września 2000 r., w sprawie uznania za pomniki przyrody i uchylenia ochrony nad niektórymi tworamii przyrody.

Zarządzenie nr 52/88 z dnia 30 grudnia 1988 r. w sprawie pomników przyrody (Dz. Urz. Woj .Poz z 1989r. Nr. 5.poz.20)

Uchwała nr 27/IV/2015 Rady Miejskiej w Śremie z dnia 22 stycznia 2015r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody. (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2015r. Poz .498)

Rozporządzenie Nr. 3/91 Wojewody Poznańskiego z dnia 22 marca 1991 r w sprawie uznania za pomniki przyrody. (Dz. Urz. Woj. Wlkp. Nr 6 Poznań ,z dnia 25 kwietnia 1991 r.).

W planach działalności Urzędu, stanowiących plany rzeczowo-finansowe, uwzględniono działania dotyczące form ochrony przyrody w następującej formie:

Ip.	Nazwa zadania	Sposób realizacji	Opis realizacji
1.	6.1.1 alternatywna ochrona istniejących pomników przyrody	Zlecenie zadania podmiotom zewnętrznym	Ekspertyzy dendrologiczne, zabiegi pielęgnacyjne przeprowadzane przy obiektach przyrodniczych.
2.	6.1.2. obejmowanie ochroną nowych obiektów, zasługujących na ochronę	Przekazywanie propozycji objęcia ochroną obiektów innym organom (RDOŚ) lub organom gminy.	W wyniku analiz własnych oraz propozycji innych podmiotów zgłaszane są do RDOŚ w Poznaniu propozycje objęcia formą ochrony przyrody poszczególnych obiektów lub przygotowywany jest projekt uchwały, jeżeli właściwym organem do ustanowienia formy ochrony przyrody jest rada gminy.
3.	6.1.4. zapewnienie ochrony obszarów chronionych i funkcjonowania korytarzy ekologicznych w dokumentach planistycznych	W ramach strategicznych ocen oddziaływania na środowisko sporządzana jest prognoza oddziaływania na środowisko.	W prognozie oddziaływania na środowisko sporządzanej w ramach opracowywania projektu miejscowego planu lub Studium, projektant określa, analizuje i ocenia wpływ realizacji dokumentu na poszczególne komponenty środowiska.

(dowód: akta kontroli, str. 320)

Standardem działań Urzędu dla ochrony przyrody jest corocznie przeprowadzana kontrola wewnętrzna (na podstawie Planu Kontroli Wewnętrznej Urzędu Miejskiego w Śremie), jako kontrola problemowa z zakresu ochrony pomników przyrody. Przedmiotem kontroli jest stan zachowania wybranych pomników przyrody, a podmiotami kontrolowanymi – właściciele i użytkownicy nieruchomości, na których położone są pomniki przyrody. Kontrola wewnętrzna ma na celu sprawdzenie, czy w stosunku do pomnika przyrody prowadzone są działania zgodne z obowiązującymi przepisami oraz ocena stanu pomnika i ewentualna konieczność przeprowadzenia zabiegów pielęgnacyjnych.

Ponadto przeprowadzane są zabiegi pielęgnacyjne w przypadkach bieżących zgłoszeń (np. uszkodzenia w wyniku działania czynników atmosferycznych), takich potrzeb przez właścicieli nieruchomości, na których zlokalizowane są pomniki przyrody. Zabiegi te finansowane są z budżetu Gminy. W przypadku otrzymania informacji o braku oznakowania pomnika przyrody (tabliczka odpadnie od drzewa), na bieżąco uzupełniane są wskazane braki.

W budżecie gminy Śrem zapewniano środki na działania dotyczące lokalnych form ochrony przyrody. Na rok 2015 zapewniono kwotę 45 000 zł (dział 900 rozdział 90008 § 4300 kwota 30 000,00 zł oraz dział 925 rozdział 92595 § 4300 kwota 15 000,00 zł), a na rok 2016 odpowiednio kwoty: 31 000,00 zł, 16 000,00 zł i 15 000,00 zł. W budżecie na rok 2017 zapewniono kwotę 50 405,00 zł (dział 900 rozdział 90008 §4300).

Sprawozdania SG 01 dla GUS dot. poszczególnych typów lokalnych form ochrony przyrody, w kolejnych latach okresu objętego kontrolą (2015-2016), były zgodne z danymi Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Poznaniu (dalej: RDOŚ).

Z aktów ustanawiających większość pomników przyrody, użytki ekologiczne i Zespół Przyrodniczo - Krajobrazowy „Łęgi Mechlińskie” wynika, że nadzór pełni Burmistrz lub Zarząd Miasta i Gminy w Śremie. Część pomników przyrody została ustanowiona na mocy przepisów obowiązujących przed wejściem w życie ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w organizacji i podziale zadań administracji publicznej w województwie⁵, przekazującej kompetencje w zakresie ustanawiania pomników przyrody – radzie gminy. Zgodnie z art. 35 ust. 1 ww. ustawy, do czasu wejścia w życie aktów prawa miejscowego, wydanych na podstawie upoważnień zmienianych ww. ustawą zachowują moc dotychczasowe akty prawa miejscowego. Jednakże, niektóre podmioty wskazane w ww. aktach jako sprawujące nadzór, nie posiadają w obecnym stanie prawnym kompetencji do wykonywania zadań z tym związanych. Faktyczny nadzór nad wszystkimi lokalnymi formami ochrony przyrody pełni więc Burmistrz Śremu.

(dowód: akta kontroli str.321)

Spośród wszystkich lokalnych form ochrony przyrody 27 położonych jest na terenie parku krajobrazowego lub obszaru Natura 2000. Sytuacja ta dotyczy: Zespołu Przyrodniczo - Krajobrazowego „Łęgi Mechlińskie”, 13 użytków ekologicznych (wszystkie oprócz „Bagienka”) oraz 13 pomników przyrody. Zarządzający tymi obszarami (parkami krajobrazowymi oraz obszarami Natura 2000) nie zostali wskazani jako nadzorujący lokalne formy ochrony przyrody. Ponadto, nie podejmowano innych ustaleń dotyczących ochrony tych obiektów.

14 pomników przyrody położonych jest na gruntach prywatnych. Dotychczas nie zawierano porozumień lub innych umów w sprawie ochrony tych obiektów, natomiast praktyką jest uzyskiwanie pisemnej zgody prywatnych właścicieli gruntów na ustanowienie danej formy ochrony przyrody, tj. pomnika przyrody.

Konieczność utrzymania i dbałości o lokalne formy ochrony przyrody uwzględniona została w Strategii Rozwoju Gminy Śrem (uchwała Nr 317/XXXIV/2013 Rady Miejskiej w Śremie z dnia 25 kwietnia 2013 r.) w Programie nr 6 „Ochrona środowiska”, w ramach którego przewidziano realizację projektu 6.1. Ochrona zasobów przyrodniczych (bioróżnorodności). Projekt ten ma na celu utrzymanie istniejącego bogactwa zasobów przyrodniczych Gminy i zapewnienie ich ochrony poprzez m.in.:

- aktywną ochronę istniejących pomników przyrody (również na terenach prywatnych, gdy właściciel nie posiada odpowiednich środków),
- obejmowanie ochroną nowych obiektów, zasługujących na ochronę,
- utrzymanie systemu istniejących form obszarowych ochrony przyrody (rezerваты, parki krajobrazowe, zespół przyrodniczo-krajobrazowy, użytki ekologiczne),
- zapewnienie ochrony obszarów chronionych i funkcjonowania korytarzy ekologicznych w dokumentach planistycznych,
- zapewnienie funkcjonowania terenów zieleni w mieście, w szczególności parków publicznych i zieleni przyulicznej,

⁵ Dz. U. z 2009 r. Nr 92, poz. 753 z późn. zm.

- zwiększanie bioróżnorodności - zadrzewianie, zalesianie, ochrona terenów podmokłych, łąk i pastwisk (np. obniżenie podatków w przypadku użytkowania tych, kurczących się terenów), itp.,
- wspieranie form gospodarki rolnej i leśnej zapewniającej ochronę siedlisk i gatunków,
- edukację przyrodniczą.

W „Programie ochrony środowiska dla gminy Śrem na lata 2016-2019 z perspektywą na lata 2020-2023” (uchwała Nr 238/XXIV/2016 Rady Miejskiej w Śremie z dnia 25 sierpnia 2016 r.) wskazano konieczność uwzględniania w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obszarów chronionych oraz zasad ochrony przyrody i krajobrazu, zgodnie z obowiązującymi przepisami (rozdział 7.5. Ochrona przyrody, rozdział 10. Harmonogram realizacyjny Programu ochrony środowiska - Tabela 40). Z wykonania programów Burmistrz sporządzał co 2 lata raporty, które przedstawiał Radzie Gminy, zgodnie z ustawą Prawo Ochrony Środowiska (dalej: POŚ-art. 18 ust. 2).

(dowód: akta kontroli str. 322-323)

W obowiązującym Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy (dalej: Studium) zawarto dwa rozdziały opisujące: stan środowiska, w tym stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogi ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego oraz występowanie obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych.

W tym dokumencie odniesiono się do występujących na terenie Gminy form ochrony przyrody. W rozdziale 9.3. szczegółowo scharakteryzowano takie formy lokalne. Opisany został zespół przyrodniczo-krajobrazowy, pomniki przyrody (tabelaryczny wykaz wraz z podaną m.in. lokalizacją) i użytki ekologiczne (tabelaryczny wykaz wraz z podaną m.in. ich lokalizacją).

W Studium, w części poświęconej kierunkom zmian w zagospodarowaniu przestrzennym Gminy, ujęte zostały kwestie związane z lokalnymi formami ochrony przyrody w takich rozdziałach, jak: kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy, obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody i krajobrazu kulturowego. W zapisach Studium jest generalna koncepcja rozwoju gminy, w której jako jedno z podstawowych zadań wymieniono ochronę i utrzymanie potencjału przyrodniczego. W Studium uwzględniono występowanie wszystkich lokalnych form ochrony przyrody. Podana została ich lokalizacja, zarówno w części opisowej, jak i graficznej.

Wśród zasad ochrony środowiska przyrodniczego dla tzw. obszarowych lokalnych form ochrony przyrody wymieniono obowiązujące na nich zakazy. Studium uwzględnia też formy ochrony przyrody poprzez ustalenie zasad korzystania z ich walorów oraz zaproponowanie terenów atrakcyjnych przyrodniczo i krajobrazowo do objęcia formami ochrony przyrody.

Obowiązujące od 8 lutego 2007 roku Studium (pierwsze uchwalone na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym) nie było dotąd aktualizowane. Dokonywane były częściowe, punktowe jego zmiany, które nie obejmowały jednak wszystkich spraw określonych w tym dokumencie. Na potrzeby przygotowania Studium zostało sporządzone w 2004 r. opracowanie

ekofizjograficzne, które zawiera charakterystykę poszczególnych elementów przyrodniczych.

(dowód: akta kontroli, str.138, 323 i 722-727)

W obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (dalej: mpzp) określono zasady ochrony przyrody, w postaci lokalnych form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 6-9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody⁶ (dalej: uoop). Zasady ochrony przyrody jako obowiązkowy element ustaleń mpzp znajdują się w tych aktach. Na terenie gminy obowiązuje 114 mpzp, które obejmują około 7280 ha (około 35% powierzchni gminy). Stosownie do ustawy z 1994 roku o zagospodarowaniu przestrzennym oraz ustawy z 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, projekty mpzp podlegały uzgodnieniu z organami właściwymi dla ochrony przyrody (Konservator Przyrody/Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska). Uwzględniono w nich wymogi dotyczące zasobów środowiska przyrodniczego.

W mpzp uwzględniono ograniczenia wynikające z ustanowionych lokalnych form ochrony przyrody stosownie do obowiązujących przepisów prawnych, co potwierdzały pozytywne oceny organu nadzoru.

Zapisy dotyczące lokalnych form ochrony przyrody były spójne z zapisami Studium i opracowaniem ekofizjograficznym oraz programem ochrony środowiska.

Podczas opracowywania mpzp kierowano się przede wszystkim aktualnością i zapisami aktów ustanawiających poszczególne formy ochrony przyrody, uwzględniając pewną dynamiką charakteryzującą drzewa uznane za pomniki przyrody (np. następowały zniesienia formy ze względu na ich powalenie przez wiatr). Ustalenia mpzp adekwatne były do stanu zasobu w danym okresie.

(dowód: akta kontroli str. 324)

*Ustalone
nieprawidłowości
i uwagi*

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości. Jednakże NIK zwraca uwagę, że część pomników przyrody ma w dalszym ciągu formalnie przypisany nadzór podmiotów, które nie mogą mieć takich kompetencji. Burmistrz wyjaśnił, że „... Istnieje zatem domniemanie prawne posiadania przez Burmistrza Śremu kompetencji do faktycznego sprawowania nadzoru nad ww. pomnikami przyrody. Niemniej jednak, tutejszy Organ podjął działania mające na celu uregulowanie stanu formalno-prawnego w ww. zakresie...Przeprowadzono inwentaryzację dendrologiczną pomników przyrody zlokalizowanych na terenie gminy Śrem: pojedynczych, grupowych oraz innych, a także alei drzew rosnących wzdłuż drogi gminnej przy ul. Kasztanowej w Szymanowie. Na sesji Rady Miejskiej w dniu 28 września 2017 r. przyjęto uchwałę Nr 350/XXXVII/2017 Rady Miejskiej w Śremie w sprawie pomnika przyrody „Aleja kasztanowcowa w Szymanowie”. Kolejne zaplanowane działania w ww. zakresie dotyczą przygotowania projektu uchwały Rady Miejskiej w Śremie w sprawie pozostałych zinwentaryzowanych pomników przyrody oraz przeprowadzenie inwentaryzacji dendrologicznej dwóch alei drzew stanowiących pomniki przyrody – alei drzew w Błociszewie oraz w Psarskiem”.

(dowód: akta kontroli str. 802)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie stworzenie prawnych, organizacyjnych i finansowych warunków dla ochrony lokalnych form ochrony przyrody. Ujęcie w regulaminie organizacyjnym Urzędu, oraz w spójnych dokumentach strategicznych Gminy, kwestii ochrony lokalnych form ochrony przyrody, dowodzi

⁶ Dz. U. z 2016 r., poz. 2134,

właściwej współpracy komórek organizacyjnych Urzędu odpowiedzialnych za planowanie przestrzenne, gospodarkę nieruchomościami oraz ochronę środowiska i przyrody. Wydzielenie stanowiska i osoby odpowiedzialnej za kwestie związane z lokalnymi formami ochrony przyrody należy uznać za dobrą praktyką. Gmina zapewniała również w budżecie wystarczające środki na działania dotyczące lokalnych form ochrony przyrody.

2. Utrzymanie pomników przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, użytków ekologicznych i zespołów przyrodniczo-krajobrazowych oraz skuteczność podejmowanych działań

Opis stanu faktycznego

W okresie objętym kontrolą (od 1 stycznia 2015 r. do 30 czerwca 2017 r.), podjęto sześć uchwał Rady Miejskiej w Śremie w sprawie ustanowienia lub zniesienia form ochrony przyrody(dwie dot. ustanowienia i cztery dot. zniesienia pomników przyrody).Uchwały te spełniały wymogi art. 44 ust.2 uoop.

Projekty uchwał Rady Miejskiej w Śremie były wysłane do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu celem ich uzgodnienia. Wszystkie projekty zostały przez ww. organ uzgodnione.

Zniesienie formy ochrony przyrody w odniesieniu do pomników przyrody nastąpiło z powodu utraty wartości przyrodniczych (poważne zniszczenia w wyniku działania sił wiatru) oraz konieczności zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego.

Nie wystąpił przypadek zniesienia ochrony w związku z realizacją inwestycji celu publicznego. Zniesienie ochrony w związku z utratą wartości przyrodniczych (działanie czynników atmosferycznych) miało miejsce w przypadku dwóch nieruchomości (Krzyżanowo i Psarskie). Na działkach sąsiadujących (obręb Krzyżanowo), wydawane były decyzje o warunkach zabudowy, jednak ich realizacja (np. w 2005 r. zmiana sposobu użytkowania biblioteki i świetlicy na mieszkanie) miała miejsce w znacznym oddaleniu, około 100 m (położone na odrębnych nieruchomościach) od pomnikowego drzewa.

Ponadto, dla jednej działki (obręb Psarskie), uchwalono w 2007 r. miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego.

(dowód: akta sprawy str.420-424)

Po zniesieniu formy ochrony przyrody (pomnika przyrody), dla terenu, na którym była ona zlokalizowana, nie wydano decyzji o warunkach zabudowy (decyzji o ustaleniu lokalizacji celu publicznego) oraz pozwolenia na budowę.

Uchwały w sprawie ustanowienia pomników przyrody oraz w sprawie zniesienia formy ochrony przyrody przekazywane były do Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska oraz do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Poznaniu w terminach przewidzianych prawem.

W okresie objętym kontrolą nie podejmowano uchwał w sprawie danej formy ochrony przyrody, zmieniając listę obowiązujących zakazów lub ich granice.

Zadania dotyczące ochrony lokalnych form ochrony przyrody określone w przepisach prawa i aktach ustanawiających daną formę polegały na kontroli przestrzegania zakazów obowiązujących w stosunku do danej formy ochrony przyrody. Realizacja powyższych obowiązków objęta była kontrolą wewnętrzną i okresowymi oględzinami pomników przyrody, które miały również na celu ocenę stanu ich zachowania.

Zadania określone w Strategii Rozwoju Gminy Śrem (uchwała Rady Miejskiej z dnia 25 kwietnia 2013 r.) oraz w „Programie ochrony środowiska dla gminy Śrem na lata

2016-2019 z perspektywą na lata 2020-2023” (uchwała Rady Miejskiej z dnia 25 sierpnia 2016 r). realizowane są poprzez przeprowadzanie zabiegów pielęgnacyjnych pomników przyrody, zarówno na wniosek właścicieli nieruchomości, jak i z urzędu, jako realizacja wniosków z dokonanych kontroli. Ponadto, ochrona obszarów chronionych w dokumentach planistycznych realizowana jest poprzez ustalanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Śrem granic, lokalizacji oraz wskazywanie zasad ochrony przyrody wynikających z ustawy o ochronie przyrody oraz aktów powołujących formy ochrony przyrody.

W ramach corocznie przeprowadzanej kontroli wewnętrznej w Urzędzie (na podstawie Planu Kontroli Wewnętrznej Urzędu Miejskiego w Śremie), prowadzona jest kontrola problemowa z zakresu ochrony pomników przyrody. Przedmiotem kontroli jest stan zachowania wybranych pomników przyrody, a podmiotami kontrolowanymi – właściciele i użytkownicy nieruchomości, na których położone są pomniki przyrody. Kontrola wewnętrzna ma na celu sprawdzenie, czy w stosunku do pomnika przyrody nie są prowadzone działania niezgodne z obowiązującymi przepisami. Dokonywana jest ocena stanu pomnika i ewentualnej konieczności przeprowadzenia zabiegów pielęgnacyjnych w celu jego zachowania.

Ponadto przeprowadzane są zabiegi pielęgnacyjne w przypadkach bieżących zgłoszeń (np. uszkodzenia w wyniku działania czynników atmosferycznych) takich potrzeb przez właścicieli nieruchomości, na których zlokalizowane są pomniki przyrody. Zabiegi te finansowane są z budżetu Gminy. W przypadku otrzymania informacji o braku oznakowania pomnika przyrody (tabliczka odpadnie od drzewa), na bieżąco uzupełniane są wskazane braki.

Obszarowe, lokalne formy ochrony przyrody, w większości, zostały objęte miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.

W pełni realizowano działania określone, zarówno w strategii rozwoju gminy, jak i programie ochrony środowiska.

Działania dotyczące ochrony lokalnych form określone w przepisach prawa, aktach ustanawiających daną lokalną formę ochrony przyrody i programach oraz strategiach realizowane są zgodnie z planem kontroli wewnętrznej Urzędu oraz na bieżąco, w ramach realizacji wniosków składanych przez właścicieli i zarządców nieruchomości. Przykładowo 13 września br. przeprowadzono planową kontrolę wewnętrzną pomników przyrody zlokalizowanych na działce o nr ewid. 21/2, obręb Krzyżanowo.

W czerwcu br. zlecono inwentaryzację dendrologiczną pomników przyrody zlokalizowanych na terenie gminy Śrem: pojedynczych, grupowych oraz innych (bluszcz pospolity rosnący w m. Psarskie), a także alei drzew rosnących wzdłuż drogi gminnej przy ul. Kasztanowej w Szymanowie.

Dane uzyskane w wyniku przeprowadzonej inwentaryzacji posłużyły do sporządzenia projektu uchwały Rady Miejskiej w Śremie w sprawie pomnika przyrody „Aleja kasztanowcowa w Szymanowie”. Ww. projekt uchwały został przekazany do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu w celu jego uzgodnienia, zgodnie z obowiązującymi przepisami. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu uzgodnił ww. projekt uchwały. Projekt ten został przedłożony do uchwalenia Radzie Miejskiej w Śremie na sesji w dniu 28 września 2017 r. Kolejne, zaplanowane działania w ww. zakresie dotyczą przygotowania projektu uchwały Rady Miejskiej w Śremie w sprawie pozostałych zinwentaryzowanych pomników przyrody oraz przeprowadzenie inwentaryzacji dendrologicznej dwóch alei drzew stanowiących pomniki przyrody – alei drzew

w Błociszewie oraz w m. Psarskie. Ponadto, zaplanowano w najbliższym czasie rekonesans celem wskazania kolejnych, cennych drzew do objęcia formą ochrony przyrody. W 2017 r. planowane są kolejne kontrole wewnętrzne stanu pomników przyrody oraz poszukiwania cennych drzew.

W 2015 r., ze względu na braki kadrowe, nie przeprowadzono kontroli wewnętrznej pomników przyrody w zakresie stanu ich zachowania. Przeprowadzane były natomiast wizytacje pomników przyrody w ramach kontroli wewnętrznej i okresowych oględzin pomników przyrody niezwiązanych z kontrolą wewnętrzną, a także na skutek wniosków właścicieli nieruchomości, na których zlokalizowane są pomniki przyrody.

W 2016 r. przeprowadzono 4 kontrole wewnętrzne, z których sporządzono protokoły kontroli. W każdym przypadku protokoły zostały podpisane przez właściciela nieruchomości. W wyniku kontroli stwierdzono konieczność wykonania zabiegów pielęgnacyjnych, związanych z usunięciem posuszu i prześwietlenia koron drzew dwóch pomników przyrody. W jednym przypadku o wykonanie zabiegów pielęgnacyjnych pomnika przyrody – przycięcie gałęzi zwisających nad ciągiem pieszym – wnioskował właściciel nieruchomości.

Ponadto, w 2016 r. przeprowadzono oględziny jednej grupy drzew, 15 pojedynczych drzew oraz dwóch alei drzew. Oględziny Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego „Łęgi Mechlińskie” odbywają się corocznie w związku z organizacją imprezy „Jesień na Łęgach Mechlińskich”. W przypadku użytku ekologicznego „Bagienko” – położony jest on w granicach Miejskiego Parku Ekologicznego im. Włodzimierza Puchalskiego, objętego stałą umową na utrzymanie Parku i bieżącą pielęgnacją zieleni (komórka odpowiedzialna – Pion Rolnictwa i Gospodarki Komunalnej Urzędu Miejskiego w Śremie). W odniesieniu do pozostałych użytków ekologicznych, nie było potrzeby podejmowania czynności ochronnych w okresie objętym kontrolą.

W wyniku przeprowadzonych wizytacji oraz wniosków właścicieli i dzierżawców nieruchomości Rada Miejska w Śremie przyjęła dwie uchwały w sprawie uzgodnienia wykonania prac pielęgnacyjnych pomników przyrody.

W dniu 30 listopada 2016 r. zakończono prace związane z wykonaniem zabiegów pielęgnacyjnych drzew wchodzących w skład dwustronnej alei drzew rosnących w Szymanowie. Prace wykonane zostały na zlecenie Gminy przez wyspecjalizowaną w tym zakresie firmę zewnętrzną. W maju br. wykonano zabiegi pielęgnacyjne jednego drzewa spośród sześciu wskazanych w uchwale Rady Miejskiej w Śremie, a prace pielęgnacyjne pozostałych pięciu drzew zostaną wykonane – zgodnie z przyjętą uchwałą – do dnia 30 listopada 2017 r.

(dowód: akta sprawy str.425-429 i 803)

W trakcie kontroli NIK dokonano oględzin następujące form ochrony przyrody: użytku ekologicznego „Bagienko”, grup użytków ekologicznych: „Samotnie”, „Przesmyk”, „Stara Warta”, kilkunastu pomników przyrody (w Szymanowie i Mechlinie) oraz Zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Łęgi Mechlińskie”.

Oględziny potwierdziły, że wybrane obiekty i obszary były utrzymane w dobrym stanie, a wartości, dla których je utworzono, zostały zachowane. Pomniki przyrody zostały oznakowane zgodnie z art. 115 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody. Jednakże w przypadku obszarowych form ochrony przyrody, tablice nie w pełni odpowiadały wzorom określonym w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 10 grudnia 2004 r. w sprawie wzoru tablic (brak było godła państwowego). Niektóre z nich zawierały niewielkie uszkodzenia, zabrudzenia oraz wyblakłe napisy.

(dowód: akta sprawy str.672-673)

W okresie objętym kontrolą NIK nie stwierdzono przypadków naruszenia zakazów wprowadzonych w odniesieniu do lokalnych form ochrony przyrody.

Nie zlecano realizacji zadań dotyczących ochrony obiektów czy obszarów innym podmiotom, gdyż Burmistrz Śremu pełni nadzór nad wszystkimi lokalnymi formami ochrony przyrody.

W okresie objętym kontrolą usunięto jedno drzewo, po podjęciu przez Radę Miejską w Śremie uchwały w sprawie zniesienia formy ochrony przyrody.

Ponadto, w przypadku jednego drzewa – także po podjęciu przez Radę Miejską w Śremie uchwały w sprawie zniesienia formy ochrony przyrody- dokonano całkowitej redukcji korony uszkodzonej w wyniku gwałtownych zjawisk atmosferycznych.

W okresie objętym kontrolą Burmistrz Śremu wraz ze Starostą Śremskim oraz Nadleśniczym Nadleśnictwa Babki był współorganizatorem festynu „Jesień na Łęgach Mechlińskich”, odbywającym się od 2012 r. corocznie w miesiącu października na terenie Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego Łęgi Mechlińskie. Impreza ma na celu propagowanie walorów przyrodniczych ww. formy ochrony przyrody.

Urząd Miejski w Śremie udostępnił wszystkim zainteresowanym warstwę wektorową z wszystkimi formami ochrony przyrody występującymi na terenie gminy poprzez ogólnodostępną stronę internetową: gis.srem.pl.

W okresie objętym kontrolą nie stwierdzono konfliktów z właścicielami gruntów, na których zlokalizowane są lokalne formy ochrony przyrody i nie miały miejsca sytuacje, że pomimo wniosków mieszkańców, organizacji społecznych lub innych podmiotów o utworzenie lokalnej formy ochrony przyrody, Rada Miejska nie podejmowała uchwał w sprawie ich ustanowienia.

Nie występowały też konflikty z Generalną Dyрекcją Ochrony Środowiska i Regionalną Dyрекcją Ochrony Środowiska w Poznaniu w zakresie lokalnych form ochrony przyrody, natomiast skutecznie współdziałano z ww. instytucjami w zakresie ochrony pomników przyrody np.:

- w przypadku zdarzenia losowego związanego z uszkodzeniem jednego z pomników przyrody w 2016 r. (obręb Mórka) w wyniku kontaktu telefonicznego i za pośrednictwem poczty elektronicznej uzyskano od pracowników Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Poznaniu wyczerpujące wskazówki dotyczące właściwego sposobu postępowania w celu usunięcia zagrożenia bezpieczeństwa powszechnego,

- w związku z realizacją zadań związanych z ochroną pomników przyrody, w dniu 5 stycznia 2017 r. przekazano za pośrednictwem poczty elektronicznej Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska wykaz niezgodności danych zawartych w Centralnym Rejestrze Form Ochrony Przyrody w odniesieniu do pomników przyrody ze stanem rzeczywistym, celem ich usunięcia; część niezgodności została usunięta, w pozostałych przypadkach uzyskano informacje na temat sposobu dokonania zmian w Rejestrze,

- w związku z realizacją zadań związanych z ochroną pomników przyrody, pismem z dnia 24 listopada 2016 r. zwrócono się do Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska z prośbą o interpretację przepisów dotyczących pomników przyrody. Odpowiedź na ww. pismo wpłynęła do tut. Organu w dniu 24 marca 2017 r.

(dowód: akta sprawy str.431-433)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości, natomiast NIK zwraca uwagę na zachowanie odpowiedniej estetyki i oznakowanie użytków ekologicznych, zgodnie z obowiązującymi przepisami⁷. Niektóre z nich zawierały niewielkie uszkodzenia, zabrudzenia oraz wyblakłe napisy.

Pani Karolina Banicka inspektor w Pionie Gospodarowania Przestrzeni i Środowiskiem - Zespół Ochrony Środowiska wyjaśniła, że „dla pomnika przyrody – alei drzew rosnących przy ul. Kasztanowej w Szymanowie sporządzono projekt uchwały Rady Miejskiej w Śremie, w którym zaproponowano nadanie nazwy przedmiotowej formy ochrony przyrody, tj. „Aleja kasztanowcowa w Szymanowie”. Po dniu wejścia w życie ww. uchwały planowane jest dokonanie wymiany tablicy istniejącej na nową – zgodną z wzorem określonym w ww. rozporządzeniu oraz uwzględniającą zmiany dotyczące nazwy i zakazów wprowadzonych ww. uchwałą w stosunku do przedmiotowego pomnika przyrody. Ponadto, wymiana tablic uszkodzonych, wyblakłych lub zabrudzonych zostanie uwzględniona w budżecie Gminy Śrem na rok 2018”.

Ocena cząstkowa

Działania dotyczące ochrony lokalnych form określone w przepisach prawa, aktach ustanawiających daną lokalną formę ochrony przyrody i programach oraz strategiach są realizowane. Gmina zgodnie z prawem przeprowadziła zarówno utworzenie, jak i likwidację lokalnych form ochrony przyrody. Projekty uchwał Rady Miejskiej uzgodnione były w wymaganym terminie z RDOŚ.

Jako dobrą praktykę wskazać należy wskazać właściwy nadzór w zakresie prowadzonych przeglądów i kontroli lokalnych form ochrony przyrody. Działania te prowadzone są zgodnie z planem kontroli wewnętrznej Urzędu oraz na bieżąco, w ramach realizacji wniosków składanych przez właścicieli i zarządców nieruchomości.

NIK pozytywnie ocenia zakres i formy działalności informacyjno-edukacyjnej o występujących na obszarze Gminy lokalnych formach ochrony przyrody.

3. Wydatkowanie środków finansowych przeznaczonych na działania związane z zachowaniem lokalnych form ochrony przyrody

Opis stanu
faktycznego

W poszczególnych latach objętych kontrolą na działania dotyczące lokalnych form ochrony przyrody wydatkowano:

Rok	Działania dotyczące lokalnych form ochrony przyrody	Wydatkowana kwota [zł]	Ogólna kwota środków wydatkowanych na działania w zakresie ochrony środowiska i przyrody [zł]	Udział środków wydatkowanych na lokalne formy ochrony przyrody w ogólnej kwocie środków wydatkowanych na działania w zakresie ochrony środowiska i przyrody [%]
2015	wykonanie prac pielęgnacyjnych na pomnikach przyrody przy ul.	7 506,00	183 016,46	11

⁷ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 10 grudnia 2004 r. w sprawie wzorów tablic - Dz. U. z 2004 r. Nr 268 poz. 2665

	Promenada (zlecenie nr PPS/ZLEC/15/20).			
	usunięcie wylamanego konaru pomnika przyrody przy ul. Zielińskiego w Śremie	1 366,20		
	festyn „Jesień na Łęgach Mechlińskich” promujący walory przyrodnicze Zespołu Przyrodniczo- Krajobrazowego „Łęgi Mechlińskie”	10 690,83		
2016	wykonanie prac pielęgnacyjnych na drzewach wchodzących w skład alei kasztanowcowej w m. Szymanowo (umowa nr PPS/U/16/51)	17 552,50	213 568,86	13
	festyn „Jesień na Łęgach Mechlińskich” promujący walory przyrodnicze Zespołu Przyrodniczo- Krajobrazowego „Łęgi Mechlińskie”	10 488,54		
1.01- 31.07. 2017	wykonanie inwentaryzacji dendrologicznej pomników przyrody zlokalizowanych na terenie gminy Śrem (etap1) (umowa nr PPS/U/17/38)	3 500,00	67 475,63	5
	wykonanie prac pielęgnacyjnych na pomniku przyrody z	702,00		

	gatunku klon zwyczajny na dz. nr ewid. 2248/4 w Śremie			
--	---	--	--	--

Wpływy i wydatki z tytułu opłat i kar za korzystanie ze środowiska za ten okres przedstawiały się następująco wg klasyfikacji budżetowej:

Dochody (w zł.)- rok	Klasyfikacja:900/90019/0690
2015	283 809,12
2016	237 288,31
1.01-31.07.2017	296 244,63

wydatki	2015 r.	2016 r.	1.01-31.07.2017 r
900/90001/	2 500,00	7 000,00	1 500,00
900/90002/	11 327,46	13 856,76	9 968,02
900/90005/	93 277,50	123 932,78	41 533,80
900/90008/	25 467,93	19 228,62	14 473,81
900/90015/	13 320,98	18 450,00	-
900/90095/	28 110,39	16 100,70	-
925/92595/	9 012,20	15 000,00	-
RAZEM	183 016,46	213 568,86	67 475,63

Środki na działania dotyczące lokalnych form ochrony przyrody przewidziane w planie finansowym gminy budżet gminy zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem. Nie występował niedobór środków finansowych na wykonywanie tych zadań. Wydatki na te działania pokrywane były z budżetu gminy i nie starano się pozyskiwać środków z innych źródeł. Gmina nie ubiegała się też o dotacje na działania dotyczące lokalnych form ochrony przyrody.

(dowód: akta kontroli, str.625- 628)

W latach 2015 – 2017 Gmina Śrem powierzyła podmiotom zewnętrznym wykonanie niektórych zadań dotyczących lokalnych form ochrony przyrody. W roku 2015 zlecono wykonanie prac pielęgnacyjnych na pomnikach przyrody przy ul. Promenada za kwotę 7 506,00 zł., a w 2016 r. zawarła umowę na wykonanie prac pielęgnacyjnych na drzewach wchodzących w skład alei kasztanowcowej w miejscowości Szymanowo (umowa nr PPS/U/16/51) za kwotę 17 552,50 zł. W roku 2017 zawarto umowę na wykonanie inwentaryzacji dendrologicznej pomników przyrody zlokalizowanych na terenie gminy Śrem za kwotę 3 500,00 zł. Wydatki te poniesiono zgodnie z obowiązującymi zasadami i przepisami dot. wydatków publicznych. W umowach zabezpieczono interes gminy w przypadku nienależytego lub nieterminowego wykonania przedmiotu umowy. Prace wykonane były w terminie i zakresie określonym oraz potwierdzone protokołem odbioru.

(dowód: akta kontroli, str.686- 701)

*Ustalone
nieprawidłowości*

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie przeznaczenie i wykorzystanie środków publicznych w budżecie Gminy na lokalne formy ochrony przyrody. Ich wydatkowane przyniosło zakładane efekty. Zakres zleczanych zadań nie wymagał stosowania ustawy z 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych i był zgodny z wewnętrznymi regulacjami obowiązującymi w tym zakresie.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁸, wnosi o:

- 1) Podjęcie działań dotyczących przypisania nadzoru nad pomnikami przyrody, podmiotom, które mogą mieć takie kompetencje w świetle obecnie obowiązujących przepisów.
- 2) Zachowanie odpowiedniej estetyki i oznakowanie użytków ekologicznych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 10 grudnia 2004 r. w sprawie wzorów tablic.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK, proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, 10. października 2017 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontroler:

Jan Kołtun
doradca prawny

Dyrektor
z up. Grzegorz Malesiński
wicedyrektor

.....
Podpis

.....
Podpis

⁸ Dz. U. z 2017 r. poz. 524 ze zm.